

**ERTA BOLALIK DAVRIDAGI TA'LIMNING AHAMIYATI VA
UNING KEYINGI O'QUV MUVAFFAQIYATIGA TA'SIRI.**

Suyarova Gulsevar Bahodirovna

Alfraganus universiteti 1-kurs talabasi

Annotatsiya: *Bu maqolada erta bolalik davri batafsil yoritib berilgan. Erta bolalik davridagi ta'lim bolaning kelajagini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu shunchaki trend emas; bu bolaning kognitiv, hissiy va ijtimoiy rivojlanishiga muhim sarmoyadir. Uning ahamiyati tobora ortib bormoqda, chunki mutaxassislar ta'limning ushbu bosqichi kelajakdagi muvaffaqiyatlar uchun poydevor qo'yishini tan olishadi.*

Kalit so'zlar: *kognitiv o'sish, hissiy rivojlanish, empatiya.*

Kirish

Erta bolalik davridagi ta'lim muhim hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirish, ijodkorlikni oshirish va o'qishga umrbod muhabbatni rivojlantirish kabi ko'plab afzalliklarni taqdim etadi. Bolalarni sifatli erta ta'lim bilan ta'minlash ularni nafaqat rasmiy maktabga tayyorlaydi, balki hayotni boshqarish uchun vositalarni ham beradi. Ota-onalar va o'qituvchilar bu sohaga tobora ko'proq e'tibor qaratmoqda, uning shaxs va jamiyatga uzoq muddatli ijobiy ta'sirini e'tirof etmoqda.

• Rivojlanishning afzalliklari

Erta bolalik davridagi ta'limning rivojlanish afzalliklari keng ko'lamli va muhim ahamiyatga ega. Kognitiv o'sish bolalarning fikrlashi, o'rganishi va muammolarni hal qilishiga yordam beradigan asosiy afzalliklardan biridir. Bu yoshda ularning miyalari gubkalarga o'xshaydi, ular ma'lumotni o'zlashtiradi va intellektual o'sishni ta'minlaydigan aloqalarni yaratadi.

Hissiy rivojlanish yana bir muhim jihatdir. Bolalar o'zlarining his-tuyg'ularini tushunishni va ularni qanday boshqarishni o'rganadilar. Ular turli vaziyatlarda empatiya ko'rsatishni va his-tuyg'ularini boshqarishni boshlaydilar.

Ijtimoiy ko'nikmalarni oshirish ham rol o'ynaydi. Bolalar boshqalar bilan qanday munosabatda bo'lishni, almashishni, navbatchilik qilishni va guruhning bir qismi bo'lishni o'rganadilar. Bu ko'nikmalar birgalikda barkamol va qobiliyatli shaxs uchun zamin yaratadi.

• Akademik tayyorgarlik

Akademik tayyorgarlik erta bolalik davridagi ta'limning asosiy qismi bo'lib, keyinchalik maktabda muvaffaqiyatga erishish uchun zamin yaratadi. Savodxonlik va hisoblash qobiliyatlari bu tayyorgarlikning asosini tashkil etadi. Bolalarni yoshligidanoq o'qish va raqamlarni tushunishga o'rgatish ularga murakkabroq mavzularni tushunishga yordam beradi.

3. Ijodkorlik va o'yin

Erta yoshdagi bolalarni tarbiyalashda ijodkorlik va o'yin alohida o'rin tutadi. Ijod faqat badiiy ifodadan iborat emas; bu o'rganishni kuchaytiruvchi vositadir. Bolalar o'z dunyosini kashf qilish, aloqalarni o'rnatish va tushunchaga ega bo'lish uchun ijodkorlikdan foydalanadilar.

O'yinning roli bir xil darajada muhimdir. O'yin orqali bolalar qiziqarli tarzda kashf etadilar, tajriba o'tkazadilar va o'rganadilar. Ular yangi ko'nikmalarni mashq qiladilar, tavakkal qiladilar va xatolaridan saboq oladilar. O'yin ularning ijtimoiy munosabatlarini shakllantiradi va ularga murakkab tushunchalarni tushunishga yordam beradi. Ijodkorlik va o'yinni birlashtirish yaxlit o'sishga olib keladi. Bu faqat akademiklar haqida emas; hayotning turli sinovlari va quvonchlariga tayyor bo'lgan har tomonlama barkamol shaxsni tarbiyalashdan iborat.

4. Salomatlik va farovonlik

Erta bolalik davridagi ta'lim va bolaning salomatligi va farovonligi o'rtasidagi bog'liqlik chuqurdir. Ushbu bosqichdagi ta'lim nafaqat aqliy o'sish va jismoniy farovonlikni ham o'z ichiga oladi. Jismoniy faollik yoshlikdan sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, o'rganish bilan birlashtiradi.

Muntazamlik yana bir muhim jihatdir. Tuzilgan kundalik jadvalga ega bo'lish bolalarga o'zlarini xavfsiz his qilishlariga yordam beradi va vaqtni boshqarish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Muntazam tartiblar uyqu rejimiga, ovqatlanish odatlariga va umumiy salomatlikka yordam beradi.

Bundan tashqari, erta ta'lim gigiena, jamoada ishlash, o'zini va boshqalarni hurmat qilish kabi yaxshi odatlarni tarbiyalaydi. Ushbu amaliyotlar nafaqat ta'lim muvaffaqiyatini, balki umumiy baxt va farovonlikni qo'llab-quvvatlovchi muvozanatli hayot uchun asos yaratadi.

5. Ota onalarning ishtiroki

Ota onalarning erta bolalik davridagi ta'limdagi ishtiroki ko'pincha muvaffaqiyat ustuni hisoblanadi. Ota-onalarning faol ishtiroki o'quv jarayonini to'ldiradi, ta'limni sinf devorlaridan tashqarida kengaytiradi. Bu uy muhitini ta'lim maqsadlariga moslashtirishga yordam beradi, yaxlit o'rganish tajribasini yaratadi.

Ota onalar o‘qituvchilar bilan sherik bo‘lib, bolaning o‘ziga xos ehtiyojlarini qondirish uchun birgalikda ishlaydi. Bu aloqa bolaga tegishlilik va xavfsizlik hissing uyg‘otadi.

Faol ishtirok etish uchun Ota-onalar muntazam ravishda o‘qituvchilar bilan muloqot qilishlari, ta’lim faoliyatiga qo‘shilishlari va uyda o‘quv muhitini ta’minlashlari mumkin. Ushbu strategiyalarni amalga oshirish bolaning o‘shiga yordam beradi, ta’limni umumiy mas’uliyat va yanada boyituvchi tajribaga aylantiradi.

Xulosa: erta bolalik davridagi ta’lim bolaning rivojlanishida, kognitiv qobiliyatlarini shakllantirishda hal qiluvchi bosqich bo‘lib, hissiy o‘sh, ijtimoiy ko‘nikmalar, ijodkorlik, jismoniy farovonlik va boshqalarni o‘z ichiga oladi. Savodxonlik va hisoblash ko‘nikmalarini tarbiyalashdan tortib, o‘yin orqali ijodkorlikni rivojlantirishgacha, bu bolalarni akademik va hayotga tayyorlaydigan yaxlit yondashuv hisoblanadi. Ota onalarning faol ishtiroki ushbu ta’limning ta’sirini yanada kuchaytiradi. Ushbu shakllanish yillarida kiritilgan sarmoyalar har tomonlama barkamol, o‘ziga ishongan va qobiliyatli shaxslar shaklida o‘z mevasini beradi. Erta bolalik davridagi ta’limni qabul qilish shunchaki tanlov emas; istiqbolli kelajak uchun mustahkam poydevor qo‘yish majburiyatidir

Foydalanilgan adabiyotlar:

- Xamidov E.E. ta’lim samaradorligini oshirish
- Qodirov U.Z. Abdumajidov A.A. bolalar fiziologiyasi
- Sodiqov. B. B. Yosh bolalarda sifatli ta’lim uyg‘unligi
- Karimova M.V. bolalar psixologiyasi

**BOSHLANG’ICH SINF O’QUVCHILARINING MATEMATIK
TUSHUNCHALARINI BOYITISHDA MANTIQUIY MASALALARNING
AHAMIYATI**

Iskandarova Jasmina Jonibek qizi

*Chirchiq davlat pedagogika universiteti Boshlang’ich ta’lim
yo’nalishi talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang’ich sinf matematika darslarida o’quvchilarni mantiqiy masalalar yechishda bilim, ko’nikma va malakalarini oshirishi va ularga chukur bilim berish to’grisida ma’lumotlar berilgan.